

בע"מ 9222-05-25 - פלוני נ' פלונית

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים

בע"מ 9222-05-25

לפני: כבוד השופטת יעל וילנר

המבקש: פלוני
נגד

המשיבה: פלונית
בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית
המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (השופטת ת'
סנונית פורר) ברמ"ש 28914-02-25 מיום
25.3.2025
עו"ד
עו"ד אלי הלם

בשם המבקש:
בשם המשיבה:

פסק-דין

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (השופטת ת' סנונית פורר) ברמ"ש 28914-02-25 מיום 25.3.2025, שבגדרו נדחה ערעור המבקש על החלטת בית המשפט לענייני משפחה בתל אביב-יפו (השופט י' אליהו) בתלה"מ 59635-02-18 מיום 12.1.2025, שבמסגרתה נדחתה בקשת המבקש למתן פסק דין.

רקע

2. המבקש והמשיבה היו נשואים זה לזו, ולאורך השנים נולדו להם ארבע ילדים; שניים מהם עודם קטינים (להלן: הקטינים). מאז שנת 2018 מתנהלים בין הצדדים הליכים משפטיים. בתוך כך, ביום 26.2.2018 הגישה המשיבה לבית המשפט לענייני משפחה תביעת מזונות הקטינים נגד המבקש (תלה"מ 59635-02-18; להלן: תביעת המזונות). ביום 28.12.2020 נתן בית המשפט פסק דין חלקי בתביעת המזונות ובהליכים נוספים שבין הצדדים, במסגרתו, בין היתר, עודכנו מזונותיהם הזמניים של הקטנים עד להכרעה בתביעת המזונות.

3. במקביל, הצדדים הגישו תביעות לקביעת משמורת ילידיהם הקטינים (תלה"מ 59693-02-18; תלה"מ 59884-03-18). במסגרת תביעות אלו נקבעו הסדרי שהות זמניים של הקטינים עם המבקש, אשר התעדכנו מעת לעת בהתאם להמלצות גורמי המקצוע. ביום 18.8.2022 קיבל בית המשפט לענייני משפחה את עמדת האפוטרופא לדין של הקטינים, וקבע כי המפגשים בין המבקש לבין הקטינים יופסקו. בהמשך לכך, ביום 18.12.2022 הגיש המבקש תביעה כספית-נזיקית כנגד המשיבה (תמ"ש 18664-12-22; להלן: התביעה הנזיקית), בה עתר לפיצוי נזיקי בגין ניכור הורי, וכן לביטול מזונות הקטינים והשבה רטרואקטיבית של סכום המזונות ששולם על ידו החל ממועד הפסקת המפגשים.

4. עוד בטרם הוגשה התביעה הנזיקית, התקיימו דיוני קדם משפט ודיוני הוכחות בפני השופט י' אליהו בתביעת המזונות, ובמהלך שנת 2023 אף הוגשו סיכומי הצדדים ונותר אך ליתן פסק דין. יצוין כי במסגרת סיכומיו, העלה המבקש לראשונה טענות הנוגעות לתביעה הנזיקית. עוד יצוין כי לאחר הגשת הסיכומים כאמור, ביום 19.3.2024, נתן בית המשפט לענייני משפחה פסק דין משלים בתביעה לאיזון משאבים שהתנהלה בין הצדדים, זאת במקביל ליתר ההליכים המתוארים לעיל (השופט י' אליהו בתלה"מ 59671-02-18). בפסק דין זה נקבע, בין היתר, כי ההכרעות בתביעת המזונות ובתביעה הנזיקית שלובות זו בזו, שכן התביעה הנזיקית כוללת סעדים החופפים לאלו שהתבקשו בתביעת המזונות (כאמור, רק בכתב הסיכומים; ראו: פס' 110 לפסק הדין המשלים הנ"ל).

5. ביום 20.12.2024, הגיש המבקש לבית המשפט לענייני משפחה בקשה למתן פסק דין בתביעת המזונות. בית המשפט (השופט י' אליהו) דחה את הבקשה תוך שציין כי המבקש עתר בסיכומיו לביטול או הפחתת מזונות בשל טענת "בן מרדן", וכן להשבה רטרואקטיבית של המזונות ששולמו - סעדים זהים לאלה שהמבקש עתר להם בתביעה הנזיקית (אשר נדונה בפני מותב אחר). בנסיבות אלו, נקבע כי אין מקום ששני המותבים יידרשו להכריע באותן סוגיות; וכי מכיוון שלא נשמעו הוכחות לעניין הטענות הנזיקיות במסגרת שמיעת תביעת המזונות, מן הראוי כי פסק הדין בתביעת המזונות יינתן אף הוא על ידי המותב שדן בתביעת הנזיקין.

6. בית המשפט המחוזי דן בבקשת רשות ערעור שהגיש המבקש על החלטה זו כבערעור, ומצא לדחותו. נקבע כי ההחלטה לקשור את ההכרעה והדיון בתביעת המזונות עם ההכרעה והדיון בתביעה הנזיקית היא החלטה הנוגעת לסדרי דין ואופן ניהול ההליך, והיא אינה מהווה מקרה חריג שמצדיק את התערבות ערכאת הערעור בעניינים כגון דא; כי עניינה של ההחלטה מושא בקשת רשות הערעור הוא "שלבי הדיון בהליך" ולפיכך לא תינתן לגביה רשות ערעור לפי סעיף 1(4) לצו בתי המשפט (סוגי החלטות שלא תינתן בהן רשות ערעור), התשס"ט-2009 (להלן: צו בתי המשפט); כי ההחלטה לפיה ההכרעות בתביעות הן שלובות ניתנה כבר ביום 19.3.2024, ולכן היא מהווה החלטה חלוטה שלא ניתן לערער עליה במועד הגשת בקשת רשות הערעור; וכי זכותו של המבקש להליך הוגן לא נפגעה - בפרט מאחר שהוא עצמו כרך בין התביעות, בשים לב לסעדים להם הוא עתר במסגרת כתב סיכומיו בתביעת המזונות. לבסוף,

בית המשפט המחוזי שוכנע כי טענות המבקש מתבררות כדין, וכי ניתן לו יומו בבית המשפט.

מכאן הבקשה שלפניי.

טענות הצדדים בתמצית

7. המבקש טוען, בעיקרו של דבר, כי ההליך בעניין תביעת המזונות התנהל בפני השופט י' אליהו במשך שש שנים, וכלל שמיעת הוכחות ושמיעת עדים, ואף הוגשו במסגרתו סיכומים. בנסיבות אלו, נטען כי אין זה ראוי שפסק הדין יינתן על ידי מותב אחר.

8. בהמשך לכך, המבקש סבור כי בקשת רשות הערעור מעלה שאלות עקרוניות אשר ראוי שיתבררו בפני בית משפט זה ב"גלגול שלישי": ראשית, ביחס לאפשרות מתן פסק דין על ידי מותב שלא שמע את ההוכחות בהליך; שנית, נטען כי הבקשה מעוררת שאלה עקרוניות בנוגע לפרשנות הגדרת הנבצרות הקבוע בתקנה 77 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 (להלן: התקנות). עוד טוען המבקש כי אין זה סביר לצפות ממותב חדש להבין את התמונה המדויקת והמלאה של הליך סבוך ומורכב שהתנהל במשך שנים רבות, מבלי ששמע את ההוכחות - בפרט הליך בענייני משפחה - וכי ממילא מתן פסק דין על ידו עולה כדי עיוות דין ויפגע בזכותו של המבקש להליך הוגן.

9. המשיבה בתגובתה הותירה את ההכרעה בבקשה לשיקול דעתו של בית המשפט.

דיון הכרעה

10. לאחר שעיינתי בכתובים, מצאתי לדון בבקשה כבערעור ולקבל את הערעור מכוח סמכותי לפי תקנות 149(2)(ב) ו-138(א)(5) לתקנות, אשר חלות גם על בקשות רשות ערעור בענייני משפחה, מכוח תקנה 44 לתקנות בית המשפט לענייני משפחה (סדרי דין), התשפ"א-2020.

11. הלכה עמנו, כי בית משפט זה ייעתר לבקשות רשות ערעור ב"גלגול שלישי" אך במקרים חריגים, אשר מעוררים שאלה עקרוניות החורגות מעניינם הפרטני של הצדדים, או על-מנת למנוע עיוות דין (ראו, מני רבים: בע"מ 54779-06-25 פלונית נ' פלוני, פס' 8 (7.7.2025); בע"מ 53191-04-25 פלוני נ' פלונית, פס' 8 (15.5.2025)). בענייננו, משמעות ההחלטה דן היא שפסק הדין בתביעת המזונות יינתן על ידי מותב שלא שמע את העדים ולא התרשם מהראיות; לנוכח האמור, אני סבורה כי מתעורר במקרה דנן חשש לעיוות דין, באופן אשר מצדיק את התערבותנו.

12. כידוע, "הצדק ואף מראית פני הצדק עלולים להיפגע מקום בו פסק הדין ניתן על-ידי הרכב שונה מזה שהתרשם מחומר הראיות שבתיק" (בג"ץ 3520/95 צוברא נ' בית הדין הרבני הגדול בירושלים, פ"ד נ(5) 50, פס' 6 לחוות דעתו של הנשיא א' ברק (1996)). בענייננו, כאמור לעיל, תביעת המזונות נדונה בבית המשפט לענייני משפחה במשך כשש שנים על-ידי מותב מסוים, אשר התרשם באופן ישיר מהעדים ומחומר הראיות, ואף הוגשו סיכומים בהליך. לנוכח האמור, על אותו מותב ליתן את פסק הדין בתביעה, ואין להעבירה להכרעה על-ידי מותב שלא היה חלק מבירור התביעה. ויודגש: העלאת טענות חדשות לראשונה בכתב סיכומים איננה עילה להעברת התיק למותב אחר; ככל שהעלאת טענות אלו עולה כדי הרחבת חזית, ממילא אין להידרש אליהן במסגרת ההכרעה בתביעה (ראו, למשל: ע"א 546/04 עיריית ירושלים נ' שרותי בריאות כללית, פס' 18 לחוות דעתה של השופטת מ' נאור (20.8.2009); כן ראו: אבישי אדד טיעון בלתי-עקיב: סופיות, מניעות והשתק 79-82 (2021)).

14. לבסוף יצוין, כי החלטה שלפיה מותב שלא שמע את הראיות בתיק ייתן בו פסק דין, היא החלטה מהותית מובהקת, שאינה באה בגדר החלטות שעניינן שלבי הדיון בהליך, ועל כן סעיף 1(4) לצו בתי המשפט אינו חל בענייננו.

15. בשים לב לכל האמור לעיל, הערעור מתקבל.

פסק הדין בתביעת המזונות יינתן על ידי השופט י' אליהו.

בנסיבות העניין, לא ייעשה צו להוצאות.

ניתן היום, ד' אב תשפ"ה (29 יולי 2025).

יעל וילנר
שופטת